

Jerko Valković (ur.)

VJERSKA TEMATIKA U HRVATSKOM MEDIJSKOM PROSTORU

Zbornik radova znanstvenog simpozija i projekta na Hrvatskom katoličkom sveučilištu u Zagrebu

Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagreb, 2019., 256 str.

Ove je godine nizu vrijednih izdanja Hrvatskog katoličkog sveučilišta u Zagrebu pridružen i zbornik koji se, pored predgovora urednika na početku i popisa imena i adresa autora na kraju, sastoji od petnaest radova koji se bave naznačenom tematikom. Njihovi naslovi i popis autora svakog pojedinog rada istaknuti su kako slijedi u zborniku: 1. Elizabeta Mikulić – Josip Šalković, *Pravo i načela pristupa „medijskom prostoru“ prema ugovorima između Sve-te Stolice i Republike Hrvatske*; 2. Sanja Nikčević, *Vjerske teme u hrvatskom kazalištu: preživljavanje na rubovima*; 3. Marijana Togonal, *Od dramskoga teksta do moralne preobrazbe. Etički potencijal dramskih tekstova Nina Škrabea*; 4. Zlatko Vidačković, *Vjerski motivi u suvremenom hrvatskom igranom filmu*; 5. Jerko Valković, *(Vjerska) informacija – u procjepu između medijske logike i očekivanja vjernika*; 6. Marijana Togonal – Ivan Uldrijan, *Vjerska tematika u naslovima: uređivački trendovi i specifičnosti*; 7. Krunoslav Novak – Leali Osmančević, *Stereotipi u medijskom izvještavanju i odgoj za medije*; 8. Kristijan Sedak, *Senzacionalizam u kontekstu vjerskih tema*; 9. Anto Mikić – Krunoslav Novak, *Katolička Crkva u hrvatskom nacionalnom i regionalnom tisku*; 10. Hana Kilijan – Veronika Novoselac, *Prikaz Došašća i Božića u hrvatskom tisku: komparativna analiza sadržaja*; 11. Nermin Botonjić, *Islamska zajednica u Hrvatskoj i mediji*; 12. Jasmina Domaš, *Židovska vjerska zajednica Bet Israel i mediji*; 13. Toma Magda, *Protestantske zajednice u Hrvatskoj i mediji*; 14. Suzana Peran, *Crkva u medijima – „od marginalizacije do senzacije“*; 15. Dragan Radić, *Položaj Srpske pravoslavne Crkve u hrvatskom medijskom prostoru*.

Kao što je istaknuto u njegovu podnaslovu, ovaj je zbornik plod znanstvenog simpozija i projekta koji je 2017. godine pokrenut na Hrvatskom katoličkom sveučilištu u Zagrebu pod naslovom Vjerska tematika u hrvatskom medijskom prostoru. Voditelj je projekta prof. dr. sc. Jerko Valković. Zbornik je, kao što

je to vidljivo i iz njegova sadržaja, podijeljen na tri cjeline. Najprije se u prvoj cjelini, koja je po sebi općenitijega karaktera, daje svojevrsan pregled vjerske tematike u dijelu hrvatske javne scene vezane za različite vrste umjetničkog izražavanja i stvaranja. Pritom se najprije polazi od pravnog okvira djelovanja Crkve u medijima i s obzirom na medije na temelju ugovora između Svete Stolice i Republike Hrvatske.

Druga tematska cjelina vezana je pretežito za analiziranje rezultata projekta *Vjerska tematika u hrvatskom medijskom prostoru*. Taj je projekt još jednom kratko predstavljen na početku te cjeline, a već općenitiji pogled na tu središnju cjelinu zbornika čitatelju daje do znanja da je tu riječ o radovima koji dotiču važne i danas vrlo aktualne teme s obzirom na poziciju Katoličke Crkve u medijima. Tako se polazi, između ostalog, od pitanja očekivanja vjernika od Crkve u medijima, dotiču se pitanja aktualnih uređivačkih trendova, ali i ona vezana za probleme stereotipa i senzacionalizma. U ovoj su cjelini također i radovi koji najprije ocrtavaju stanje Katoličke Crkve danas u tisku te onaj o specifičnoj temi došašća i Božića, također u tisku.

Osobita vrijednost ovoga zbornika ogleda se u njegovoj trećoj tematskoj cjelini vezanoj za priloge o stanju u odnosu na medije koje su dali predstavnici drugih kršćanskih Crkava i zajednica, ali i nekršćanskih vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj. Riječ je o prilogima vezanim za Srpsku pravoslavnu Crkvu, onome vezanom za protestantske zajednice, zatim za židovsku vjersku zajednicu *Bet Israel* te za Islamsku vjersku zajednicu. Ovaj ekumenski i međureligijski dio zbornika vrlo je vrijedan budući da se medijska tematika na ovaj način sagledava cjelovito te se daje daleko potpuniji uvid u razumijevanje odnosa medija prema religiji i vjeri općenito u Republici Hrvatskoj danas.

Sagledan cjelovito, ovaj se zbornik može označiti kao dobar i pregledan prinos razlučivanju izuzetno složena pitanja kao što je pitanje odnosa svijeta medija prema vjerskoj tematici. Ta je tematika u hrvatskom društvu na neki način uvijek aktualna. Ova se tvrdnja po logici stvari najviše odnosi na pitanje prisutnosti i sagledavanja katoličke vjerske tematike u svijetu medija. No budući da zbornik nudi prilično jasan uvid i u ekumenske i međureligijske označnice navedene tematike, može se ustvrditi da se radi o djelu koje nudi objedinjavajuće poglede na pitanje odnosa medija prema religijskim i vjerskim sadržajima kao takvima.

Zbornik je u svojim člancima i u pojedinim izdvojenim manjim cjelinama vrlo aktualan. Autori se, u pogledu razlučivanja okvirno zadane tematike, suočavaju s doista najaktualnijim izazovima u odnosu na vjerske sadržaje u medijima kao što su senzacionalizam, marginalizacija, iskorištavanje za sasvim

specifične medijske svrhe i sl. No ovo djelo nije određeno samo govorom o izazovima s obzirom na temu. U njemu se nudi cijeli niz pozitivnih i poticajnih uvida u mnoge elemente vjerskoga života i njegovih konkretnih očitovanja. K tomu, u člancima ovoga zbornika moguće je uočiti mnoge poticaje za unapređenje odnosa medija i svijeta vjere. U tome smislu ovo djelo predstavlja dobar poticaj za daljnja znanstvena istraživanja i produbljivanja na ovome području.

Nikola Vranješ